

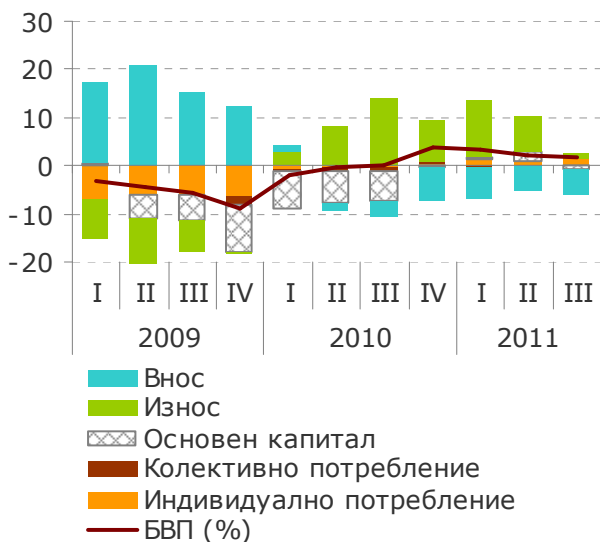
Обзор на макроикономическото състояние и политики

- По предварителни данни **растежът на БВП за трето тримесечие бе ревизиран до 1.6% на годишна база** (сезонно изгладени данни) в сравнение с ръста от 1.3% според експресните оценки. Така прирастът на българската икономика бе по-висок от средното за ЕС (1.4%). Ревизията бе резултат от по-високото нарастване на износа и по-ограниченото намаление на инвестициите. Вносът също се ускори, подкрепен от възстановяването на потреблението на домакинствата. Въпреки това несигурната международна среда имаше ограничаващ ефект, поради което бе отчетен слаб растеж от 0.3% спрямо предходното тримесечие.
- Възстановяването на **трудовия пазар** се запази и през трето тримесечие, като безработицата продължи да се свива до 10.2%. В съответствие с очакванията **инфлацията** остана стабилна на ниво от 3% през октомври след отслабване на натиска от цените на селскостопанските и енергийните стоки на международните пазари. Все още слабият трудов пазар също оказва задържащо влияние.
- **Излишъкът по текущата сметка** за деветмесечието бе 4% от БВП, подкрепен от положителната динамика на външната търговия и услугите. Финансовата сметка остана отрицателна през септември, докато ПЧИ нараснаха до 534.5 млн. евро за периода януари-септември 2011 г. Общият платежен баланс също бе положителен в размер на 21.3 млн. евро, а натрупаният дефицит за деветмесечието се сви до 102.5 млн. евро. **Международните резерви** достигнаха 13.2 млрд. евро в края на ноември, след ръст от 0.9% през месеца, достатъчни да покрият 6.5 месеца внос и 121.5% от краткосрочния външен дълг към края на септември.
- **Брутният външен дълг** намалѐ до 93.5% (36.12 млрд. евро) в края на септември. Времевата структура на дълга остана непроменена, като отношението дългосрочен към краткосрочен дълг се запази на 70:30.
- **Паричното предлагане** отчете слабо забавяне през октомври поради намалението на депозитите на нефинансовите предприятия, като вероятно причина за това са разплащания на задължения към нерезиденти. Ръстът на кредита за частния сектор остана непроменен.
- Фискалната консолидация продължи въз основа на стриктната разходна политика и подобрението на приходната част. Дефицитът по консолидирания бюджет възлезе на 842.1 млн. лева на касова основа (1.1% от БВП) за периода януари-октомври, което бе понижение от 1.6 пр.п. спрямо година по-рано.
- България бе единствената държава в ЕС, отбелязала **спад на дългосрочния лихвен процент за четвърти пореден месец**, като цялата бенчмарк-крива на доходността по българските държавни облигации се измества към по-ниски нива на доходност по всички матуритетни сегменти от началото на август 2011 г. Устойчивостта на българския дългов пазар към външни шокове е видна и от възобновената низходяща тенденция на спреда спрямо германските бундесбондове. Липсата на висока волатилност на суверенния кредитния спред в голяма степен се дължи на активната и пазарно ориентирана политика по управление на държавния дълг, както и на стабилността на целия финансов сектор.

Текущо икономическо развитие

- Предварителните данни за ръста на БВП през трето тримесечие бяха ревизирани нагоре до 1.6% спрямо съответния период на 2010 г. (сезонно изгладени данни), в сравнение с ръста от 1.3% според експресните оценки. Несигурната международна обстановка имаше ограничаващ ефект върху икономическата активност в страната, поради което бе отчетен слаб растеж от 0.3% спрямо предходното тримесечие.

Принос по компоненти на БВП
(пр.п., на годишна база)

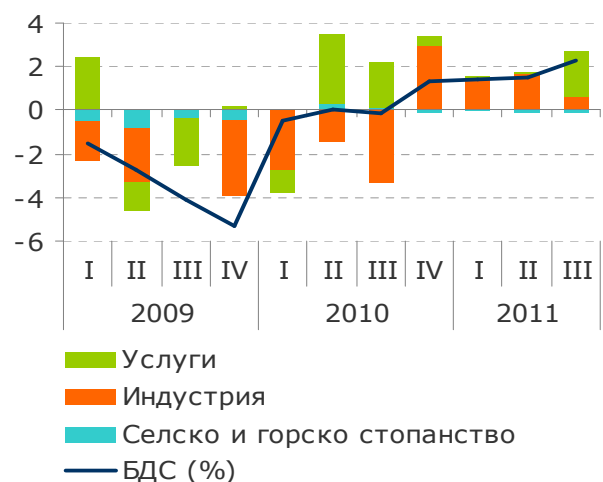
Източник: НСИ

- Частното потребление допринесе основно за положителния годишен растеж, предвид възстановяването в потреблението на домакинствата до растеж от 1.9% на годишна база. От друга страна **външният сектор** отчете отрицателен принос за първи път от 2008 г., както по линия на продължаващия растеж на вноса от 8.1%, така и заради рязкото забавяне на износа до 2% поради спад в търсенето от страна на основните търговски партньори и ефекти от повисоката база. **Инвестиционната активност** в страната също се влоши,

като спадът ѝ спрямо година по-рано възлезе на 2.8%.

- **Брутната добавена стойност** отбеляза ръст от 2.3%, а индустрията и услугите бяха определящи за нейната динамика. Растежът в **индустриалния сектор** се забави до 2.2%, при 5.9% през предходното тримесечие, като строителството продължи да допринася отрицателно за растежа. Добавената стойност в **услугите** ускори нарастването си до 3.2%, което бе сигнал за относително съживяване на вътрешното търсене през трето тримесечие, докато добавената стойност в **селското стопанство** отчете спад от 2.3% спрямо година по-рано.

Брутна добавена стойност
(пр.п., на годишна база)

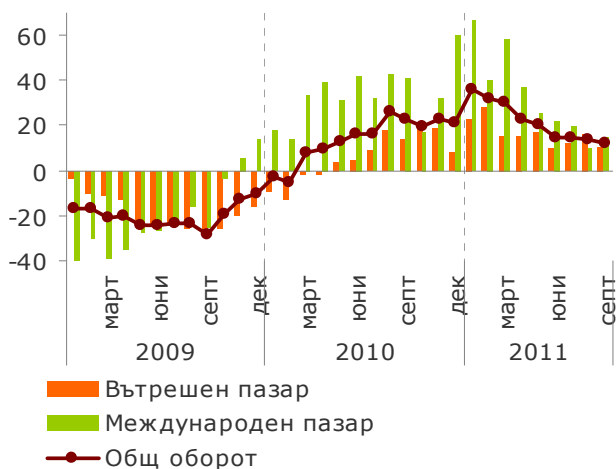
Източник: НСИ

- През септември **оборотът на промишлените предприятия** забави растежа си до 11.7% на годишна база. За разлика от постепенното намаление в темповете на нарастване на продажбите на външния пазар от април, през месеца бе отчетено ускорение до 14.2% спрямо година по-рано. В същото време възходящият тренд на оборота на

вътрешния пазар бе прекъснат и ръстът в продажбите се забави до 10.2%.

- **Промисленото производство** също забави своя растеж до 1.6% в реално изражение. Според предназначението на продукцията, потребителските недълготрайни продукти имаха отрицателен принос за първи път от началото на годината.

Оборот в промишлеността
(%, на годишна база)

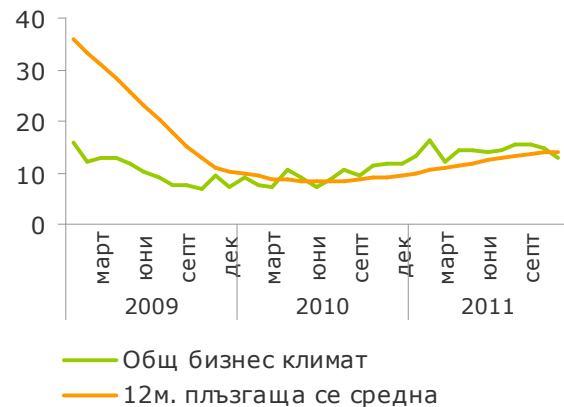

Източник: НСИ

- Спадът в **търговията на дребно** нарасна на 3%, след отчетеното намаление от 11.2% при търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита.
- Намалението в **индекса на строителна продукция** също се задълбочи до 10.5% на годишна база от 8.2% през август. Принос за това имаха както сградното, така и гражданското строителство, които отчетоха спад съответно от 6 и 16.6%.
- През ноември **бизнес климатът в страната** спадна с 2.1 пункта. Бъдещите очаквания отчетоха влошаване, след като анкетираните от всички сектори с изключение на търговията на дребно посочват засилване на проблемите

произтичащи от несигурността на икономическата среда. Така търговията на дребно бе единственият сектор, в който бизнес климатът се подобри през последния месец, но и там очакванията за продажбите през следващите месеци бяха в посока на намаление.

Бизнес климат
(баланс на мненията)

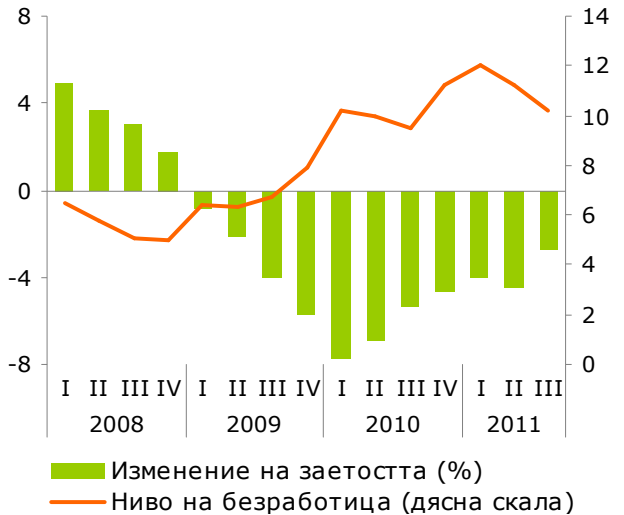
Източник: НСИ

- **Сезонните дейности подкрепиха продължаващото оживление на пазара на труда, но негативните годишни тенденции продължиха.** През третото тримесечие броят на заетите (НРС) се повиши с 2.9% спрямо предходните три месеца, основно поради увеличения брой заети в строителството, някои отрасли на преработващата промишленост и търговията. Това бе съпроводено с повишение в нивото на икономическа активност на населението (с 0.9 пр.п. до 51.9%¹) и намаление в нивото на безработица до 10.2%. Продължаващото икономическо реструктуриране, трудностите в сектора на строителството и бавното възстановяване във вътрешното търсене препятстват обръщането на негативните годишни тенденции на

¹ Във възрастовата група 15+.

пазара на труда. През третото тримесечие броят на зетите намалѝ с 2.8%, а нивото на безработица бе с 0.7 пр.п. по-високо в сравнение с третото тримесечие на 2010 г.

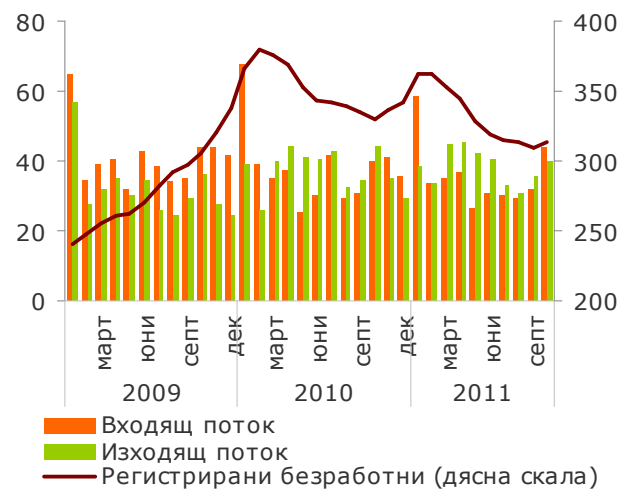
Изменение на заетостта (%) и ниво на безработица

Източник: НСИ

- Броят на регистрираните безработни възлезе на 314.1 хил. души през октомври, като отбеляза ръст от 1.3% спрямо септември, но остана с 4.9% по-нисък в сравнение с октомври 2010 г. Съответстващото ниво на безработица бе 9.6% към края на месеца. Входящият поток безработни се повиши на месечна основа, в резултат на затихването на дейностите със сезонен характер, както и на процеса на консолидиране на разходите в правителствения сектор. Изходящият поток също нарасна, силно повлиян от по-високия брой на започналите работи през октомври – 21.1 хил. души. Търсенето на труд на първичния трудов пазар традиционно намалѝ, но прилаганите програми за субсидирана заетост бяха активизирани, като 10.5 хил. безработни са били устроени в програми и мерки за насърчаване на заетостта през октомври.

Входящ и изходящ поток и общо регистрирани безработни (хил.души)

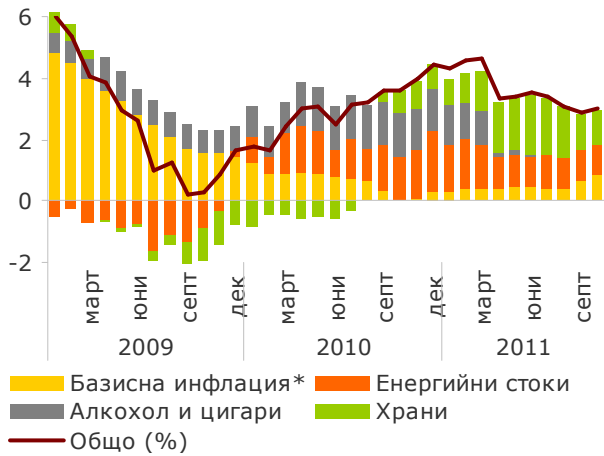

Източник: АЗ

- Потребителските цени в страната се повишиха с 0.3% през октомври, както бе очаквано. Основно влияние за това имаше сезонното поскъпване на храните, които отчетоха нарастване в цените от 1% през месеца, както и по-високите цени на дрехи и обувки, които се повишиха с 3.7%. Това бе частично компенсирано от отчетеното поевтиняване при автомобилните горива и пазарните услуги, съответно с 0.5 и 0.1% спрямо септември. Така инфлацията на годишна база остана стабилна, като ХИПЦ отчете повишение от 3% спрямо октомври 2010 г. Тенденциите в развитието на приносите по основни компоненти на ХИПЦ се запазиха почти без промяна, след като инфлацията при храните продължи да се забавя, а приносът на енергийните стоки остана почти непроменен спрямо септември. Въпреки все още ниското вътрешно търсене, базисната инфлация продължи да се повишава до 1.5% на годишна база към октомври. Влияние за последното оказа и наблюдаваното забавяне на отрицателните растежи при цените на нехранителните стоки до 0.2%,

което през този месец се дължеше най-вече на по-високите цени на облекло и обувки.

Приноси по компоненти на ХИПЦ (пр.п., на годишна база)

Източник: НСИ, МФ

- Излишъкът по текущата сметка възлезе на 119.7 млн. евро през септември, а общо от началото на годината натрупаният излишък бе 1.5 млрд. евро (4% от БВП). Влияние за това продължи да оказва подобрението на търговския баланс на страната спрямо развитието му през предходната година, като дефицитът за деветмесечието възлезе на 780.2 млн. евро при 1.7 млрд. евро за същия период на 2010 г. Растежът на износа на стоки през септември бе 18% на годишна база, като общо от началото на годината износът нараства с 32%, а за първите девет месеца български фирми са изнесли продукция на стойност 14.8 млрд. евро. От друга страна годишният ръст на вноса се ускори до 20% при 12.6% през август. За деветмесечието в България са внесени стоки на стойност 15.6 млрд. евро, което е с 20.4% повече спрямо същия период на 2010 г.
- В края на летния туристически сезон положителният баланс по статия

«Услуги» достигна 298.7 млн. евро, което бе увеличение от 3.7% спрямо септември 2010 г. За пореден месец разходите на българите за други услуги (вкл. телекомуникационни, строителни, застрахователни и финансови) продължиха да спадат, като понижението на годишна база възлезе на 51.8%, а в резултат на това положителното салдо по статия „Услуги“ достигна 2.09 млрд. евро за деветмесечието. За същия период дефицитът по дохода нарасна с 13.3% на годишна база до 1.17 млрд. евро. Данните за август бяха ревизирани, поради което предположението за обръщане на тенденцията бе опровергана с данните от текущия платежен баланс. За първите девет месеца нетните текущи трансфери нараснаха с 9.3% до 1.36 млрд. евро спрямо същия период на предходната година, но конкретно през месеца отбелязаха понижение от 45.4%.

ПЧИ, текуща и финансова сметка (януари - септември, млрд. евро)

Източник: БНБ

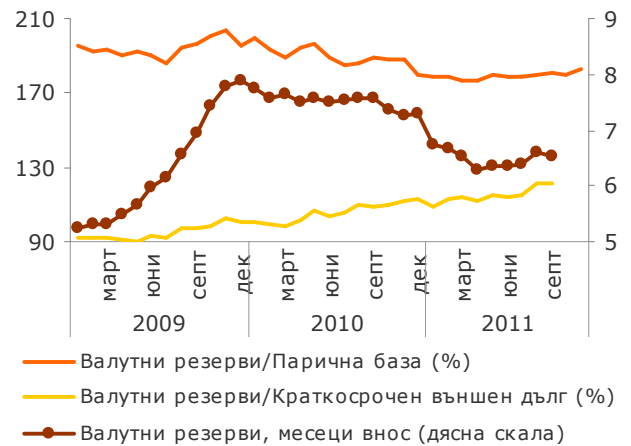
- Финансовата сметка отново се върна на отрицателна територия в размер на 7.1 млн. евро през септември, а натрупаният от началото на годината дефицит на практика остана непроменен в размер на 1.67

млрд. евро. Преките чуждестранни инвестиции бяха по-високи в сравнение с предходните месеци в размер на 193.4 млн. евро и по този начин акумулираните ПЧИ в страната за деветмесечieto нараснаха до 534.5 млн. евро. Въпреки това нивото им остана значително по-ниско в сравнение със същия период на 2010 г., когато ПЧИ бяха в размер на 1.03 млрд. евро. Статия „други инвестиции“ - нето бе положителна в размер на 63.3 млн. евро, като българските банки са изтеглили средства от свои чуждестранни депозити в размер на 196.9 млн. евро. От началото на годината натрупаният дефицит се сви минимално до 1.66 млрд. евро.

- **Общият платежен баланс** бе положителен в размер на 21.3 млн. евро, като по този начин натрупания от началото на годината дефицит намалю до 102.5 млн. евро, при отрицателен баланс от 449.3 млн. евро за същия период на 2010 г.
- Към края на септември **брутния външен дълг (БВД)** възлезе на 36.12 млрд. евро или 93.5% от БВП, като отчете спад от 0.1 пр.п. в сравнение с август и 8.4 пр.п. спрямо съответния месец на 2010 г. Външната задлъжнялост на банките се понижи, като темпът на погашения на външни задължения се ускори до 13.2% на годишна база. Банковият дълг бе 17.1% от общия БВД на страната (при 19.4% към септември 2010 г). Външният дълг на «други сектори» нарасна с 4.5% на годишна база, като фирмите увеличиха краткосрочните заеми привлечени от чужбина със 7.8%. Междувременно дъщерните компании продължиха да връщат на фирмите-майки отпуснатите преди кризата средства, с което размерът на вътрешнофирменото кредитиране се

понижи до 14.66 млрд. евро при 14.78 млрд. евро година по-рано. Времевата структура на дълга се запази, като съотношението между дългосрочен към краткосрочен дълг остана 70%:30%.

Ключови отношения за валутния борд

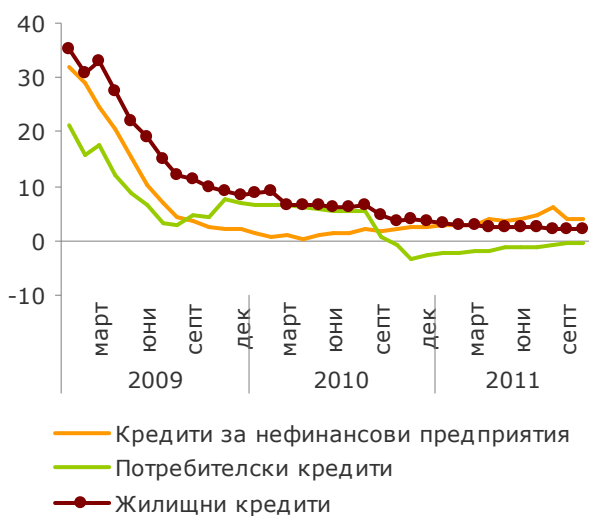

Източник: БНБ, МФ

- **Международните валутни резерви** отчетоха повишение от 0.9% през ноември до 13.2 млрд. евро. То се дължеше почти изцяло на увеличението от 7.7% на депозита на правителството в БНБ и в по-малка степен на нарастването на депозита на Управление „Банково“ с 1.1%. Резервите на банките в БНБ имаха отрицателен принос за изменението на резервите, след като се понижиха с 2%. Покритието на паричната база се подобри спрямо октомври и достигна 183.3%. Към края на септември валутните резерви покриват 6.5 месеца внос на стоки и услуги и 121.5% от краткосрочния външен дълг.
- **Паричното предлагане** леко забави темпа си на нарастване на годишна база в края на октомври до 9.6% в сравнение с 10.3% месец по-рано. Въпреки ускоряването на ръста на бързоликвидния паричен агрегат М1 от 5.5% до 6.3%, по-бавното

увеличение на широките пари се определяше от забавянето на ръста на депозитите с договорен матуритет до 2 години от 12.6% до 10.7%. На месечна база М3 се понижи с 0.5%, основно поради понижението на М1 с 0.2% и на депозитите с договорен матуритет до 2 години с 0.9%. Тези изменения се дължат основно на намалението на овърнайт депозитите и депозитите с договорен матуритет на нефинансовите предприятия, като вероятно причина за това са разплащания на задължения към нерезиденти. Общата сума на депозитите в банковата система намалня спрямо предходния месец с 0.4%, а растежът им на годишна база се забави от 11.3% през септември до 10.5% в края на октомври.

Кредит към частния сектор
(%, на годишна база)

Източник: БНБ, МФ

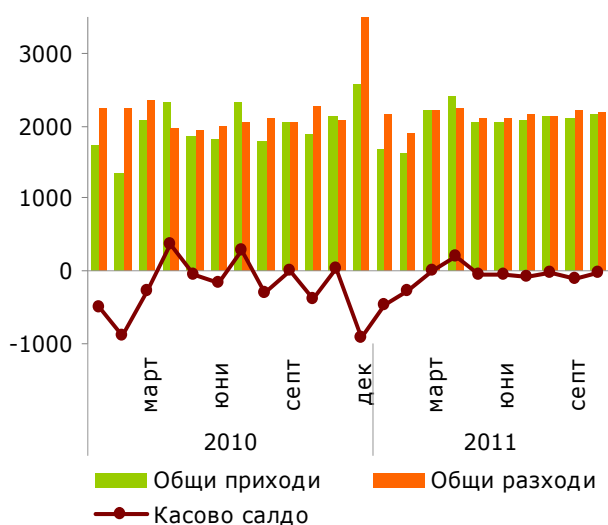
- Кредитът за частния сектор леко ускори растежа си в сравнение с предходния месец до 2.3%. Заемите за нефинансови предприятия запазиха ръста си от 4.1% от септември, същевременно кредитите за домакинства ограничиха спада си до по-малко от 0.1% спрямо същия месец на 2010 г. Потребителските кредити

намаляха с 0.3% за последната година, докато жилищните продължиха да забавят растежа си до 2.1%.

- Банковата система оперира стабилно и без сътресения, като продължава да поддържа високи капиталови и ликвидни буфери. Общата капиталова адекватност в края на септември достигна 17.8%, а коефициентът на ликвидните активи към края на октомври се подобри за последните 12 месеца от 22.2% до 25.9%. Стабилните позиции на банките се определят от високия и устойчив ръст на привлечените средства от граждани и нефинансови предприятия, съответно 14.1% и 10.3% на годишна база през октомври. Банковата система генерира към края на октомври положителен финансов резултат в размер на 514 млн. лв. при възвръщаемост на активите от 0.82%.
- Лихвените проценти по краткосрочни кредити се понижиха през октомври при всички валути, като това бе съпроводено с по-съществено нарастване на новоотпуснатите обеми само при кредитите в евро за нефинансови предприятия. Цената на дългосрочните кредити леко се повиши, но това не доведе до промяна в обемите, които останаха на нивото си от предходния месец. При депозитите се наблюдават по-високи лихвени проценти по тези в лева, докато процентите по депозити в евро и долари се понижиха. Въпреки по-изгодните условия, обемите новопривлечени депозити в лева бяха по-ниски спрямо предходния месец. Понижение имаше и при новоприетите депозити в чуждестранна валута.

- **Дефицитът по консолидирания бюджет** в края на октомври възлезе на 842.1 млн. лв. на касова основа (1.1 % от БВП). Така подобрението в сравнение със същия период на 2010 г., когато отчетеният дефицит бе 2.7% от БВП, бе 1060.6 млн. лв. (1.6 пр.п. от БВП).

Консолидиран бюджет
(месечна стойност, млн. лева)

* вкл. вноската в бюджета на ЕС

Източник: МФ

- **Общите приходи** възлязоха на 78.3% от годишните разчети, като регистрираха ръст от 6.7% в номинално изражение спрямо съответния период на предходната година. Данъчните приходи за първите десет месеца на годината нараснаха с 11.6% на годишна база до 81.9% от прогнозната годишна стойност, а най-висок положителен принос за това имаше годишният ръст от 12.5% на косвените данъци. Приходите от ДДС нараснаха с 13.4% на годишна база, а тези от акцизи и мита - съответно с 10.6% и 9.1%. Общите социално- и здравно-осигурителни вноски за януари-октомври бяха с 11% по-високи в сравнение със същия период на

2010 г.² При преките данъци също бе отчетен ръст от 9.3%, докато неданъчните приходи бяха близо до нивото си от октомври 2010 г. При помощите бе отчетен спад на годишна база.

- **Общите разходи** възлязоха на 75.8% от годишния разчет. Отчетено бе повишение от 1.1 % в номинално изражение в сравнение с нивото на общите разходи през октомври 2010 г. Това се дължеше главно на увеличението на социалните разходи и тези за текуща издръжка.
- **Фискалният резерв** възлезе на 5.3 млрд. лв. към 31 октомври 2011 г.
- **Държавният дълг**, включително държавногарантираният, бе 15.7% от БВП в края на септември. Вътрешният дълг се равняваше на 5.5% от БВП, външният - на 8.6%, а държавногарантираният - на 1.6% от БВП.

² Административно регламентираният размер на социалноосигурителните вноски бе повишен с 1.8 пр.п. от началото на 2011 г.

Основни икономически индикатори

		2008	2009	2010	IV '10	I '11	II '11	III '11	май '11	юни '11	юли '11	авг '11	септ '11	окт '11
БВП*														
БВП*	%, yoу	6.1	-5.5	0.2	3.7	3.3	2.0	1.6						
Потребление	%, yoу	2.5	-7.3	-1.1	0.5	1.2	1.4	1.6						
Брутообразуване в основен капитал	%, yoу	16.3	-24.9	-14.0	-0.9	1.6	8.4	-2.8						
Износ	%, yoу	3.0	-11.2	16.2	15.2	21.6	12.2	2.0						
Внос	%, yoу	4.2	-21.0	4.5	10.7	10.0	7.5	8.1						
Селско стопанство	%, yoу	29.6	-6.1	3.9	-1.5	-1.4	-2.5	-2.3						
Индустрия	%, yoу	4.4	-7.8	1.9	10.5	5.4	5.9	2.2						
Услуги	%, yoу	5.0	-0.8	-0.9	0.6	0.1	0.1	3.2						
Корективи	%, yoу	5.7	-16.5	-0.2	5.2	7.9	5.3	2.6						
Краткосрочна бизнес статистика														
Промислено производство	%, yoу	0.7	-18.3	2.0	5.2	10.6	6.3	3.1	9.1	1.6	5.1	2.6	1.5	2.5
Оборот в промишлеността	%, yoу	13.7	-20.2	14.1	21.1	32.6	19.1	13.5	20.2	14.5	15.0	14.1	11.7	10.8
Оборот в търговията на дребно	%, yoу	8.9	-8.9	-5.6	-4.3	0.4	0.4	-2.9	1.8	-0.9	-3.0	-2.7	-3.0	-5.2
Строителна продукция	%, yoу	12.7	-14.5	-18.0	-8.5	-14.8	-14.4	-11.0	-16.9	-3.7	-14.2	-8.1	-10.8	-10.2
Общ бизнес климата	баланс	38.0	10.2	9.6	11.5	13.8	14.1	15.2	14.2	13.8	14.5	15.6	15.5	14.8
Промисленост	баланс	39.9	12.3	13.4	15.0	21.6	22.8	24.1	22.1	21.6	22.7	24.7	24.9	23.1
Търговия на дребно	баланс	41.3	13.5	10.1	13.0	13.0	10.7	20.2	11.2	9.5	13.1	23.9	23.6	23.9
Строителство	баланс	40.3	8.5	5.1	2.9	4.7	4.4	3.9	5.7	5.6	8.2	2.5	1.1	1.4
Услуги	баланс	28.7	5.1	5.6	11.8	8.1	10.1	3.8	9.8	10.7	5.7	2.5	3.1	2.4
Пазар на труда														
Коеф. на икономическа активност (15+)	%	53.8	53.0	52.0	52.1	50.8	51.0	51.9						
Коеф. на заетост (15+)	%	50.8	49.4	46.7	46.3	44.7	45.3	46.6						
Заетост (НРС)	%, yoу	3.3	-3.2	-6.2	-4.7	-4.0	-4.5	-2.8						
Безработица (НРС)	%	5.6	6.8	10.2	11.2	12.0	11.2	10.2						
Безработица (АЗ)	%	6.3	7.6	9.5	9.1	10.9	10.1	9.5	10.0	9.7	9.6	9.6	9.4	9.6
Номинална раб. заплата	%, yoу	26.5	11.8	6.3	10.4	8.5	9.3		9.1	8.5				
Реална раб. заплата**	%, yoу	13.0	9.1	3.2	6.1	3.8	5.7		5.5	4.8				
Производителност на труда (БВП на зает)	%, yoу	3.5	-2.9	6.4	7.8	5.2	6.0							
Реални разходи на единица труд (БВП)	%, yoу	3.7	8.1	-2.2	-6.7	-7.0	-3.4							
Инфлация														
Хармонизиран индекс на потребителски цени	%, yoу	11.9	2.5	3.0	4.0	4.5	3.4	3.1	3.4	3.5	3.4	3.1	2.9	3.0
Цени на производител на вътрешния пазар	%, yoу	13.3	-4.3	7.2	11.1	11.9	10.3	7.2	10.0	10.1	8.4	6.6	6.6	6.5
Консолидиран бюджет (с натрупване)														
Приходи и помощи	млн. BGN	27313	25041	23933	23933	5530	12042	18354	9997	12042	14119	16242	18354	20519
Общо разходи	млн. BGN	25323	25667	26755	26755	6272	12692	19180	10595	12692	14839	16973	19180	21361
Вноса в бюджета на ЕС	млн. BGN	720	746	670	670	250	367	528	330	367	422	466	528	588
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. BGN	1990	-626	-2823	-2823	-742	-651	-826	-598	-651	-721	-731	-826	-842
	% БВП	2.9	-0.9	-4.0	-4.0	-1.0	-0.9	-1.1	-0.8	-0.9	-0.9	-1.0	-1.1	-1.1
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. BGN	10710	10641	11778	11778	11447	11573	11944	11532	11573	11708	11763	11944	
	% БВП	15.5	15.6	16.7	16.7	15.1	15.3	15.7	15.1	15.2	15.4	15.4	15.7	
Фискален резерв	млн. BGN	8382	7673	6012	6012	4699	5154	5071	4986	5154	4881	4993	5071	5342
	%, yoу	12.5	-8.5	-21.6	-21.6	-26.1	-14.5	-24.4	-24.3	-14.5	-22.8	-19.0	-24.4	-16.5

Текущо икономическо развитие: избрани теми, България, ноември 2011 г. - 10 -

		2008	2009	2010	IV '10	I '11	II '11	III '11	май '11	юни '11	юли '11	авг '11	септ '11	окт '11
Финансов сектор														
Международни резерви	млн. EUR	12713	12919	12977	12977	12209	12340	13051	12245	12340	12500	13079	13051	13176
Покритие на пар. база	%	175.3	195.2	179.8	179.8	176.3	179.2	180.7	179.3	179.2	178.9	179.7	180.7	179.7
Покритие на вноса	месеци	5.4	8.0	7.3	7.3	6.5	6.4	6.5	6.3	6.3	6.4	6.6	6.5	
Покритие на краткоср. външен дълг	%	96.5	100.2	112.8	112.8	112.4	113.6	121.5	114.7	113.6	115.1	121.3	121.5	
Паричен агрегат М1	%, уоу	-4.1	-8.8	0.8	0.8	4.9	3.7	5.5	3.5	3.7	5.2	6.8	5.5	6.3
Паричен агрегат М3	%, уоу	8.8	4.2	6.2	6.2	7.4	8.0	10.3	7.9	8.0	9.4	9.4	10.3	9.6
Депозити	%, уоу	8.8	7.6	6.6	6.6	8.2	8.8	11.3	8.6	8.8	10.3	10.4	11.3	10.5
Кредит към частния сектор	%, уоу	32.9	3.8	1.1	1.1	1.6	2.1	2.2	2.2	2.1	2.5	3.3	2.2	2.3
Кредит към нефинансовите предприятия	%, уоу	33.1	2.3	2.4	2.4	3.0	4.1	4.1	3.7	4.1	4.8	6.1	4.1	4.1
Кредит за домакинствата	%, уоу	31.4	5.8	-0.8	-0.8	-0.7	-0.6	-0.2	-0.6	-0.6	-0.5	-0.4	-0.2	-0.1
Лихвен процент (краткосрочни кредити)	%	10.9	10.5	8.5	8.0	6.4	7.3	7.3	8.3	7.3	7.6	7.9	7.3	7.0
Лихвен процент (срочни депозити)	%	5.6	7.0	5.4	5.1	5.1	4.9	4.7	5.0	4.9	5.0	4.8	4.7	4.8
Валутен курс BGN/USD	кр. пер.	1.39	1.36	1.47	1.47	1.38	1.35	1.45	1.36	1.35	1.37	1.35	1.45	1.40
	ср. пер.	1.34	1.41	1.48	1.44	1.43	1.36	1.42	1.36	1.36	1.37	1.36	1.42	1.43
Брутен външен дълг														
Брутен външен дълг	% БВП	104.9	108.0	101.8	101.8	93.9	94.0	93.5	93.8	94.0	93.8	93.6	93.5	
Краткоср. външен дълг	% БВД	35.4	32.7	31.4	31.4	30.0	29.9	29.7	29.4	29.9	30.0	29.8	29.7	
Вътрешнофирмени заеми	% БВД	36.4	38.5	40.2	40.2	40.0	40.0	40.6	40.3	40.0	40.4	40.5	40.6	
Платежен баланс														
Текуща сметка	млн. EUR	-8162	-3118	-356	-871	147	97	1255	127	50	614	521	120	
<i>Текуща сметка, плъзгаща се база</i>	% БВП	-23.4	-8.7	-1.0	-1.3	0.7	1.8	0.0	1.6	1.8	2.0	2.1	1.6	
Търговски баланс	млн. EUR	-8597	-4174	-2412	-1040	-11	-630	-139	-219	-208	43	3	-185	
<i>Търговски баланс, плъзгаща се база</i>	% БВП	-24.6	-11.6	-6.7	-7.7	-5.8	-5.0	-4.7	-4.8	-4.9	-4.6	-4.5	-4.7	
Износ, f.o.b.	млн. EUR	15204	11699	15588	4313	4777	4862	5208	1660	1596	1841	1673	1694	
	%, уоу	12.5	-23.1	33.2	32.8	57.5	28.0	17.9	37.0	12.9	20.5	15.1	18.1	
Внос, f.o.b.	млн. EUR	-23801	-15873	-18001	-5352	-4788	-5492	-5347	-1879	-1804	-1799	-1669	-1879	
	%, уоу	14.7	-33.3	13.4	28.9	30.2	17.4	15.8	20.0	13.7	12.8	13.8	20.8	
Капиталова сметка	млн. EUR	277	477	291	140	16	45	120	-1	45	40	31	48	
Финансова сметка	млн. EUR	11473	1190	-1	358	-743	-273	-652	-80	-302	-149	-156	-95	
Нетни преки чуждестранни инвестиции	млн. EUR	6212	2498	1459	693	-120	176	398	54	12	66	149	182	
Нетни портфейлни инвестиции	млн. EUR	-731	-570	-661	-150	-189	-18	-210	-148	-40	-13	51	-248	
Други нетни инвестиции	млн. EUR	5980	-719	-774	-185	-424	-424	-811	44	1	-729	-145	63	
Промяна в международните резерви на БНБ	млн. EUR	-674	650	384	-65	665	-92	-470	-220	-131	-38	-411	-21	

* По цени от 2005 г., сезонно изгладени данни с корекция за разликите в броя на работните дни..

** Дефлирани с ХИПЦ.

Актуално състояние и обзор на държавния дълг

Средносрочната доходност на държавния дълг на България се стабилизира на трайно ниски нива

На 7 ноември МФ проведе последното планирано за тази година преотваряне на средносрочната левова бенчмарк облигация с оригинален матуритет от 3.5 години в обем от 50 млн. лв. Отбелязано бе осезаемо намаление на доходността до 3.14%, която бе най-ниската стойност до момента. Това намаление беше постигнато въпреки повишените рискови очаквания на инвеститорите на европейските пазари на държавни дългове, свързани с негативните им предположения за изхода от дълговата криза в еврозоната и чувствителното нарастване на премията по структурираните продукти за защита от кредитен риск на редица емитенти.

Емисията бе пусната в обръщение през декември 2010 г. при пикова доходност от 3.69%, като след проведения аукцион общият номинал на емисията достигна 306.5 млн. лева. По този начин бе осигурена висока ликвидност на вторичния пазар и бе потвърден бенчмарк статутът на облигацията.

Отбелязаната среднопретеглена доходност на одобрените поръчки на аукциона от 3.14% бе под текущата доходност на деноминирания евро и със сходен остатъчен матуритет еврооблигации на държави като Литва (3.66%), Турция (4.18%), Хърватия (4.72%), Унгария (6.15%) и Румъния (5.36%).

Преотварянето на емисията 3.5-годишни ДЦК, заедно с взетото от МФ решение за преотваряне и на 7-годишната емисия с остатъчен матуритет от 5.5 г., допринесе за обезпечаване на повишеното търсене на инвестиционни алтернативи в средносрочния сегмент на дълговата крива. Отличните резултати на аукциона са доказателство за позитивното отношение на местната инвестиционна общност към последователната фискална политика, провеждана от правителството. Устойчиво високото ниво на търсене на първичен пазар на ДЦК, респективно понижението на доходността, се предопределя най-вече от активното участие на банки и водещи институционални инвеститори.

Позитивни са резултатите от анализа на цялата бенчмарк-крива на доходността по българските държавни облигации, която от началото на август 2011 г. досега се измества към по-ниски нива на доходност по всички матуритетни сегменти. Устойчивостта на българския дългов пазар към привнесени външни шокове е видна и от възобновената тенденция за намаляване на спреда спрямо германските бундесбондове. Липсата на висока волатилност на суверенния кредитния спред в голяма степен се дължи на активната и пазарно ориентирана политика по управление на държавния дълг, както и на стабилността на целия финансов сектор.

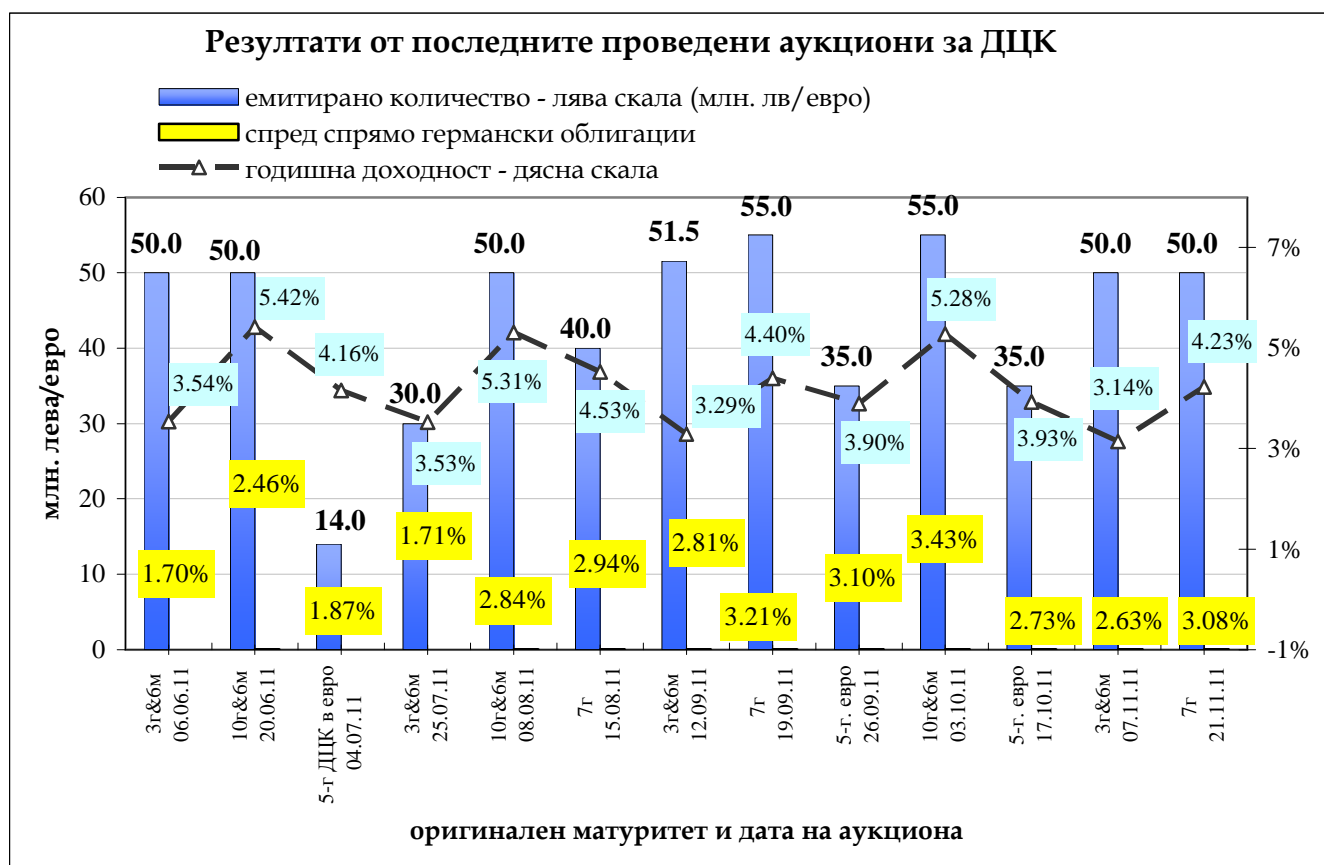
България е единствената държава в ЕС, която отбелязва спад по дългосрочния си лихвен процент за четвърти пореден месец.

България е единствената държава в ЕС, която отбелязва спад по дългосрочния си лихвен процент за четвърти пореден месец. Според публикувания на 11 ноември от ЕЦБ хармонизиран дългосрочен лихвен процент на България, основан на доходността по 10-годишните държавни облигации, той се понижава от 5.39% до 5.27% през периода юни-октомври 2011 г. По данни на ЕЦБ, девет държави-членки на ЕС имат по-висока стойност на показателя от българския дългосрочен лихвен процент, а две страни са с близък до българския лихвен процент. Само при още три държави от ЕС се наблюдава намаление на индикатора, но спрямо предходния отчетен период.

Резултатите от проведения на 21 ноември аукцион за продажба на 7-годишната облигация, емитирана през 2010 г., са в унисон с трайното стабилизиране на дългосрочна дългова динамика на България и понижаващата се доходност на вторичния пазар. Остатъчният срок на емисията към датата на преотварянето е 5 години и 3 месеца, което обезпечава повишеното търсене през последните месеци на инвестиционни алтернативи в средносрочния сегмент на дълговата крива.

Тенденцията за намаляване на доходността на първичен пазар се запази, в резултат на което бе постигнато рекордно понижение на среднопретеглената годишна доходност на тази емисия. За одобрения обем от 50 млн. лв. беше регистрирана доходност от 4.23% при 4.4% при предходното преотваряне на емисията през септември т.г. Най-високата доходност по тази емисия е 6.09%. Постигнатата доходност по емисията е по-добра от стойността на текущата доходност на деноминирания в евро еврооблигации със сходен остатъчен матуригет на Унгария (7.96%) и Турция (4.86%).

На аукциона бяха подадени поръчки с номинална стойност 121.9 млн. лв., като превишението спрямо предложеното количество достигна близо два пъти и половина. Отчетен беше много висок интерес от страна на банките - първичните дилъри на ДЦК. Резултатът от анализа на инвеститорската база сочи, че освен банките, които са придобили 43.1% от общия одобрен номинал, засилен интерес се наблюдава и от институционалните инвеститори - пенсионни фондове (35.13%), застрахователни и животозастрахователни дружества (11.9%) и други инвеститори (9.87%).

Допълнителни данни за резултатите от аукционите се съдържат на интернет страницата на Българска народна банка, която е фискален агент на правителството www.bnb.bg

Стабилното ниво на държавния дълг - от първостепенно значение за държавните финанси

В края на октомври номиналният размер на държавния дълг възлиза на 5 516.8 млн. евро, в това число вътрешен дълг 2 217.2 млн. евро и външен дълг в 3 299.6 млн. евро. В номинално изражение дългът бележи увеличение приблизително с 16.7 млн. евро в сравнение с нивото в края на предходния месец. Това се дължи главно на нарастването на вътрешния държавен дълг в резултат на новото вътрешно финансиране, реализирано чрез емисии на ДЦК. Съотношението държавен дълг към БВП бе 14.3 %.

Размер на държавния дълг					
(млн. евро)					
Структура	31.12.2010	31.3.2011	30.6.2011	30.9.2011	31.10.2011
Вътрешен държавен дълг	2 011.5	1 941.5	2 059.8	2 156.4	2 217.2
Външен държавен дълг	3 373.5	3 319.5	3 272.1	3 343.7	3 299.6
Общо държавен дълг	5 385.0	5 261.0	5 331.9	5 500.1	5 516.8
Общо държавен дълг/БВП (%)	14.9	13.6	13.8	14.2	14.3

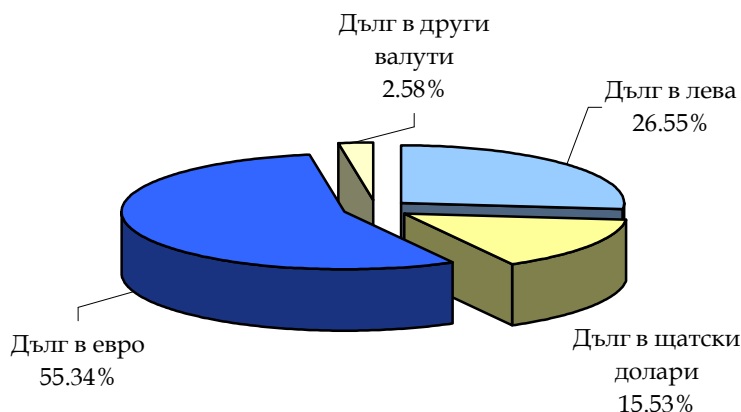
Валутната структура на

Във валутната структура на дълга също настъпи известна положителна промяна в посока покачване на деноминирания в евро и лева дълг.

държавния дълг не генерира рискове, свързани с неговото обслужване

Делът на дълга деноминиран в евро достига 55.3% при 55% през септември, този в лева - 26.6% при 26.1% през септември, а този в щатски долари и в други валути се понижиха съответно до 15.5% и 2.6%.

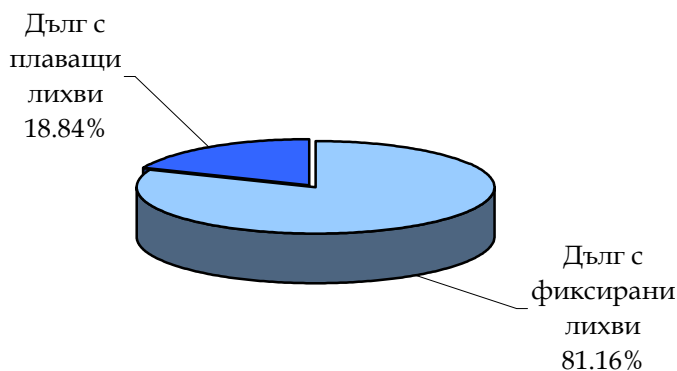
Валутна структура на държавния дълг към 31 октомври

Лихвената структура на държавния дълг осигурява предсказуемост на необходимите за неговото обслужване средства

И през октомври продължи положителната тенденция на покачване дела на дълга с фиксирани лихви до 81.2% (спрямо 80.9% през септември) в резултат от полученото ново вътрешно финансиране през месеца предимно с фиксирани лихвен процент. Делът на дълга с плаващи лихви възлезе на 18.8% (спрямо 19.1% през септември).

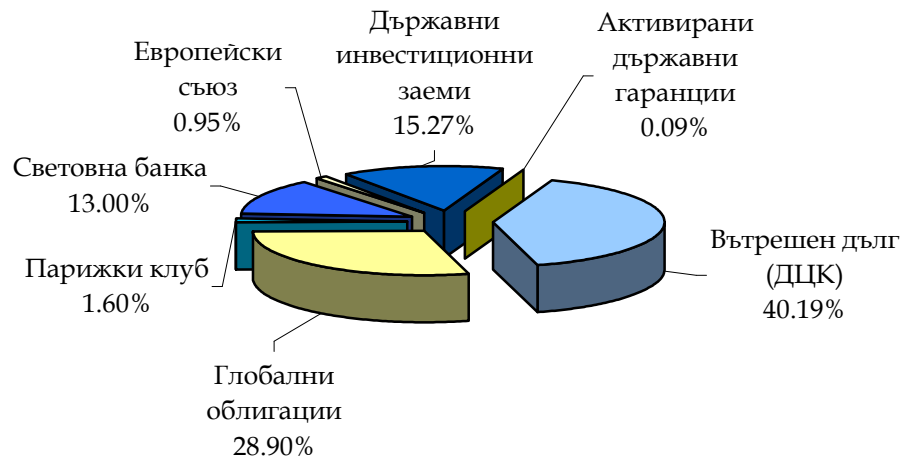
Лихвена структура на държавния дълг към 31 октомври

Портфейлната структура на държавния дълг е друг ключов показател за успешната политика при управлението на дълга

В структурата на дълга по видове инструменти и кредитори най-висок относителен дял заемаха задълженията по ДЦК, емитирани на вътрешния пазар - 40.2%, следвани от глобалните облигации - 28.9%, държавните инвестиционни заеми - 15.3%, задълженията към Световната банка - 13%, задълженията към Парижкия клуб - 1.6%, Европейски съюз - 1% и активираните държавни гаранции - 0.1%.

Структура на държавния дълг по кредитори към 31 октомври

Изчерпателна информация за българския държавен дълг, включително месечни бюлетини и годишни прегледи могат да бъдат намерени на Интернет страницата на българското Министерство на финансите: <http://www.minfin.bg/en/statistics/?cat=2&from=0&fyear=0&to=0&tyear=0&dq=&pokaz=0>

За допълнителни въпроси или коментари, можете да се свържете с г-жа Милена Бойкова, директор на дирекция "Държавен дълг и финансови пазари", Министерство на финансите: email: M.Boikova@minfin.bg тел. +359 2 9859 2450.